شماره صندلی:	بسمه تعالی مدیریت آموزش و پرورش ناحیه یک تبریز	تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۱۰/۰۸ مدّت امتحان: **۷۵ دقیقه**

دبیرستان پسرانه غیردولتی ابتکار علم - دوره دوم

نام و نام خانوادگی: ..... کلاس:**دوازدهم**..... موضوع امتحان: **فارسی (۳)** نام دبیر: **دکتر قدحچی**

	الف) قلمرو زبانی (۷ نمره) طراح سوالات: دکتر قدحچی	
۱	**معادل معنایی «شادی و خوشحالی» را در بیت زیر پیدا نموده و بنویسید.** همه عزّی و جلالی، همه علمی و یقینی همه نوری و سُروری، همه جودی و جزایی	۰/۲۵
۲	**معنی واژهٔ مشخص شده در بیت زیر را بنویسید.** طاق پذیر است عشق جفت نخواهد حریف بر **نَمط** عشق اگر پای نهی طاق نه	۰/۲۵
۳	**معنای واژهٔ مشخص شده، در کدام گزینه به درستی آمده است؟** الف) **همّت** اگر سلسله جنبان شود / مور تواند که سلیمان شود (دعای خیر) ب) تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهره **دل بند** (عزیز و گرامی) ج) گر ایدونک **دستور** باشد کنون / بگوید سخن پیش تو رهنمون (وزیر) د) کاووس کیانی که **کی** اش نام نهادند / کی بود؟ کجا بود؟ کی اش نام نهادند؟ (چه وقت)	۰/۲۵
۴	**معادل معنایی کلمهٔ مشخص شده در عبارت زیر را در همان عبارت بیابید.** در خبراست از سرور **کاینات** و رحمت عالمیان و مَفخر موجودات وصَفوت آدمیان و تتمّهٔ دور زمان...	۰/۲۵
۵	**املای درست را در جمله های زیر انتخاب کنید.** الف) قبل از هرچیز، احمدرضا (زُل / ذُل) می زند به چشمان خر و در گوشش حرف می زند. ب) باران رحمت بی حسابش همه را رسیده و (خان / خوان) نعمت بی دریغش همه جا کشیده. ج) از آن همه زیبایی و (نشئه‌های / نشعه‌های) سرشار از شعر و خیال محروم تر می شدم.	۰/۷۵
۶	**در گروه واژگان زیر دو نادرستی املایی دیده می شود؛ شکل درست آن‌ها را بنویسید.** «ثنا و ستایش – تضرّع و زاری – درست و ثواب – تزویر و دورویی – غریب و نزدیک– فخر و مباهات»	۰/۵
۷	**در کدام گزینه نادرستی املایی دیده می شود؟** الف) عطر الهام را در فضای آن استشمام کرده است. ب) به غایت القصوای مقصود خود رسیده است. ج) و واصفان حلیه جمالش به تحیّر منصوب. د) زندگی را پشت قاش زین و با شیههٔ اسب آغاز کردم.	۰/۲۵
۸	**در کدام بیت غلط املایی دیده می شود؟ درست آن را در پاسخ‌برگ بنویسید.** الف) وجه خدا اگر شودت منظر نظر زین پس شکی نماند که صاحب نظر شوی ب) بگـرای چـو اژدهـای گـرزه بخـروش چـو شـرزه شیـر ارقـند	۰/۵
۹	**در مصراع داده نقش دستوری ضمیر پیوسته «ش» چیست؟** ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است	۰/۲۵

www.kanoon.ir

۱۰	**فعل های مشخص شده را از نظر کاربرد معنایی بررسی کنید.** (اسنادی و غیراسنادی بودن) در عشق کسی قدم نهد کش جان **نیست** با جان بودن به عشق در سامان **نیست**	۰/۵
۱۱	**در عبارت زیر نقش تبعی «بدل» و «معطوف» را مشخص نمایید.** تابستان وصال همه ساله امیدبخش و گرم و مهربان، ما را از غربت زندان شهر به میهن آزادمان، کویر می برد.	۰/۵
۱۲	**در بیت زیر چه نوع وابستهٔ وابسته ای به کار رفته است؟** در پیشگاه اهل خرد نیست محترم هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت	۰/۲۵
۱۳	**در گروه های اسمی زیر شکل نمودار پیکانی کدام دو گزینه شبیه هم کشیده می شود؟** الف) خاطرات هر انسان ب) زیبایی آسمان روستا ج) کاغذ تقریباً کهنه د) هزاران جلد کتاب	۰/۲۵
۱۴	**الگوی ساختاری (نهاد+مفعول+مسند+فعل) در کدام گزینه دیده نمی شود؟** الف) بوی شبدردوچین هوا را عطرآگین ساخته است. ب) بر بالای آن مجسمهٔ شیری را نهاده بودند. ج) رفتار پدرش او را مغرور گردانیده بود. د) عارفان غایت محبت را عشق خوانند.	۰/۲۵
۱۵	**زمان دقیق فعل جملهٔ دوم را بنویسید.** وی جدّ پدر من بود و من از سال‌ها قبل، خود را در او احساس می‌کنم، در نگاه او نشانی از من بوده است.	۰/۲۵
۱۶	**نقش دستوری کلمات مشخص شده در مصراع های زیر را به درستی بنویسید.** الف) از بهر غرامت **جامه‌ات** بیرون کنم ب) مر **زبان** را مشتری جز گوش نیست	۰/۵
۱۷	**نوع حذف را در هر یک از عبارت های داده شده مشخص نمایید.** الف) کاری که نه سپاه ناپلئون می توانست بکند و نه نیروی شارلمانی. ب) آغاز تابستان، پایان مدارس! چه آغاز خوبی و چه پایان خوب تری.	۰/۵
۱۸	**در بیت زیر یک حرف پیوند «وابسته‌ساز» بیابید و جملهٔ «پیرو» را نیز مشخص کنید.** تا وارهی از دم ستوران وین مردم نحس دیو مانند	۰/۵
۱۹	**در کدام گزینه ترکیبات وصفی بیشتری دیده می شود؟** الف) برکش ز سر این سپید معجر بنشین به یکی کبود اورند ب) ای مادر سرسپید بشنو این پند سیاه بخت فرزند ج)زین بی خردان سفله بستان داد دل مردم خردمند	۰/۲۵
طراح سوالات: دکتر قدحچی	**ب) قلمرو ادبی (۵نمره)**	
۲۰	**در بیت زیر کلمهٔ «آب» استعاره از چه چیزی می باشد؟** هرکه جز ماهی ز آبش سیر شد هر که بی روزی است روزش دیر شد	۰/۲۵
۲۱	**واژهٔ مشخص شده در بیت زیر «نماد» چه مفهومی هست؟** چو از شمعی رسد **پروانه** را نور درآید پرزنان پروانه از دور	۰/۲۵
۲۲	**آرایهٔ درست را از داخل کمانک انتخاب نموده و بنویسید.** الف) از دست و زبان که برآید کز عهدهٔ شکرش به درآید؟ (تشبیه / مجاز) ب) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت (کنایه / استعاره) ج) تا درد و ورم فرونشیند کافور بر آن ضَماد کردند (حس‌آمیزی / حُسن تعلیل)	۰/۷۵

www.kanoon.ir

۲۳	**مفهوم کنایی «چشم داشتن» در عبارت زیر چیست؟** یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می زد.	۰/۲۵
۲۴	**در کدام یک از گزینه های داده شده آرایهٔ «تشبیه» دیده نمی شود؟** الف) مشت خونین و بی تاب قلبم را در زیر باران های غیبی سکوتش می گیرم. ب) از بیم عقرب جرّارهٔ دموکراسی به مار غاشیه حکومت سرهنگ ها پناه برده است. ج) سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همه افزون آید. د) به خاطر داشتم که چون به درخت گل رسم دامنی پُر کنم هدیه اصحاب را.	۰/۲۵
۲۵	**بیت زیر را از نظر کاربرد آرایهٔ جناس همسان (تام) بررسی کنید.** نی حریف هرکه از یاری برید پرده‌هایش پرده‌های ما درید	۰/۲۵
۲۶	**دربارهٔ تلمیح به کار رفته در بیت زیر توضیح دهید.** چه غـم دیـوار امّت را که دارد چـــون تو پشتیبان چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان؟	۰/۲۵
۲۷	**آرایهٔ مناسب هر بیت را از ستون «ب» انتخاب نمایید.** (در ستون **ب** یک مورد اضافی است) **ستون الف** الف) شـــانه می آید به کـــار زلف در آشفتگی آشـنایان را در ایّـــام پریشـــانی بپـــرس ب) همچو نی زهـــری و تریـــاقی کـــه دید؟ همچو نی دمســـاز و مشـــتاقی که دید؟ ج) در عالم پیـــر هـــر کجایی برنـــایی است عاشق بادا که عشق خوش سودایی است **ستون ب** ۱) ایهام ۲) تضمین ۳) اسلوب معادله ۴) متناقض نما	۰/۷۵
۲۸	**نام نویسندهٔ هر یک از آثار زیر را به درستی بنویسید.** الف) از پاریز تا پاریس: ب) بخارای من، ایل من:	۰/۵
۲۹	**کدام یک از شاعران معاصر زیر، جزء سرایندگان «غزل اجتماعی» نمی باشد؟** الف) فرخی یزدی ب) عارف قزوینی ج) ملک الشعرای بهار د) پروین اعتصامی	۰/۲۵
۳۰	**کدام یک از آثار زیر از استاد «محمدرضا شفیعی کدکنی» می باشد؟** الف) مثل درخت در شب باران ب) مثل چشمه، مثل رود ج) به هوای گل سرخ	۰/۲۵
۳۱	**بیت زیر را بر اساس اندوخته‌های ادبی خود کامل نمایید.** بنیاد هستی تو چو زیر و زبر شود	۰/۵
۳۲	**مصراع اول بیت زیر را بر اساس دو گزینه داده شده انتخاب نموده و مرتب کنید.** ..... لبخـــند گاه‌گاهت صبح ســـتاره باران الف) در بوسه های / از برگ / باران / ای مهربان تر ب) و ساحل / نگاهت / آیینه / صبح / پیوند	۰/۵
	ج) قلمرو فکری (۸ نمره) طراح سوالات: دکتر قدحچی	
۳۳	**مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید.** روزها گـر رفت گو رو باک نیست تـــو بمان ای آنـکه جـــز تو پاک نیست زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست	۰/۵
۳۴	**مفهوم عبارت زیر از کدام گزینه دریافت می شود؟** «عشق هر کسی را به خود راه ندهد و به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده روی ننماید.» الف) بی عشق زیستن را جز نیستی چه نام است یعنی اگـــر نباشی کـار دلـم تمام است ب) صـبر بر داغ دل ســـوخته باید چـــون شمع لایق صـحبت بزم تو شدن آسان نیست	۰/۲۵

www.Kanoon.ir

۳۵	**در ابیات زیر تفاوت معنایی واژهٔ «آتش» را بررسی نمایید.** الف) **آتش** است این بانگ نای و نیست باد هرکه این آتش ندارد نیست باد ب) پنـــهان مکـــن **آتـــش** درون را زین سوخته جـان شنو یکی پند	۰/۵
۳۶	**در بیت زیر منظور شاعر از «رفیقی که به طرف چمن است» کیست؟** همت از باد ســحر می طلبم گــر ببرد خبر از من به رفیقی که به طرف چمن است	۰/۲۵
۳۷	**منظور نویسنده از اصطلاح «دولت مستعجل» در عبارت زیر چیست؟** چند صباحی نیز تا حبشه و قلب آفریقا پیش راند امّا همه می دانیم که دولت مستعجل بود.	۰/۲۵
۳۸	**عبارت زیر به کدام باور پیشینیان اشاره دارد؟** و آن جادّهٔ روشن و خیال انگیزی که گویی یک راست به ابدیّت می پیوندد: «شاهراه علی»، «راه مکّه»!	۰/۲۵
۳۹	**در متن درس «کویر» چه کسی به «جوینده‌ای تشنه» مانند شده است؟**	۰/۲۵
۴۰	**کدام یک از ابیات داده شده به «رواج رشوه خواری» اشاره می کند؟** الف) گفت دیــناری بــده پنهان و خـود را وارهان گفت کـار شــرع کـار درهم و دینار نیست ب) گفت مستی زان سبب افتان و خیزان می روی گفت جرم راه رفتن نیست ره هموار نیست	۰/۲۵
۴۱	**برای بیت زیر یک مفهوم نهایی و اصلی بنویسید.** آیین طریق از نفس پیر مغان یافت آن خضر که فرخنده پی‌اش نام نهادند	۰/۵
۴۲	**کدام یک از ابیات داده شده به این سخن مشهور «کُلُ شیءٍ یَرجِعُ الی أصلهِ» اشاره دارد؟** الف) هرکســـی از ظّن خــود شـد یار من از درون من نجُست اسرار من ب) هرکسی کاو دور مـاند از اصل خویش بازجوید روزگــار وصل خویش	۰/۲۵
۴۳	**مفهوم کلی بیت زیر با کدام عبارت داده شده قرابت معنایی دارد؟** هیچ نقاشـت نمی بیند که نقشی برکشد وان‌که دید از حیرتش کِلک از بنان افکنده‌ای الف) ماعَرفناکَ حقَّ معرفتکَ ب) ماعبدناکَ حقَّ عبادتکَ	۰/۲۵
۴۴	**عبارت زیر یادآور کدام «ضرب المثل» فارسی است؟** شاهین تیزبال افق‌ها بودم، زنبوری طُفیلی شدم و به کُنجی پناه بردم.	۰/۲۵
۴۵	**با توجه به عبارت زیر «عین القضات همدانی» چه چیز را سبب ادامهٔ زندگی می‌داند؟** حیات از عشق می‌شناس و ممات بی عشق می یاب.	۰/۲۵
۴۶	**معنای ابیات و عبارات زیر را به نثر روان امروزی بنویسید.** الف) محرم این هوش جز بی هوش نیست (۰/۵) ب) مسلک مرغ گرفتار قفس همچو من است (۰/۵) ج) گفت والی از کجا در خانهٔ خمّار نیست (۰/۵) د) و هم بر انگارهٔ عشق آبادش ساخته‌اند (۰/۵) هـ) برکش ز سر این سپید معجر / بنشین به یکی کبــود اورند (۰/۵) و) عصارهٔ تاکی به قدرت او شهد فایق شده (۰/۵) ز) عشق هرجا که باشد جز او رخت دیگری ننهد. (۰/۵) ح) هنگام چریغ آفتاب کنار قنات حسنی اتراق کردیم. (۰/۵)	۴
	با آرزوی توفیق برای عزیزانم / ف . قدحچی	**جمع بارم** ۲۰

www.kanoon.ir

بسمه تعالی

تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۱۰/۰۸

مدیریت آموزش و پرورش ناحیه یک تبریز

مدّت امتحان: **۷۵ دقیقه**

پاسخنامهٔ سوالات آزمون فارسی ۳

دبیرستان پسرانه غیردولتی ابتکار علم - دوره دوم

نام و نام خانوادگی: ..... کلاس:**دوازدهم**..... موضوع امتحان: **فارسی (۳)** نام دبیر: **دکتر قدحچی**

	الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)	
۱	سرور	۰/۲۵
۲	روش / طریق / صفحه شطرنج	۰/۲۵
۳	گزینه ب / دل‌بند به معنی عزیز و گرامی می باشد.	۰/۲۵
۴	کاینات در معنی موجودات است.	۰/۲۵
۵	الف) زل ب) خوان ج) نشئه‌های	۰/۷۵
۶	۱) صواب ۲) قریب	۰/۵
۷	گزینه ج یا کلمه منصوب	۰/۲۵
۸	گزینه مورد نظر: ب شکل درست واژه: ارغند	۰/۵
۹	مفعول (ز اشک ویران کن آن را)	۰/۲۵
۱۰	نیست مصراع اول: غیراسنادی (وجود ندارد) نیست مصراع دوم: اسنادی	۰/۵
۱۱	بدل: کویر (بدل از میهن آزادمان) معطوف: گرم / مهربان	۰/۵
۱۲	مضاف الیهِ مضاف الیه / (پیشگاه اهل خرد)	۰/۲۵
۱۳	گزینه‌های الف و ج	۰/۲۵
۱۴	گزینه ب	۰/۲۵
۱۵	مضارع اخباری (احساس می کنم)	۰/۲۵
۱۶	الف) مفعول ب) مضاف الیه (مشتریِ زبان)	۰/۵
۱۷	الف) لفظی (می توانست بکند) ب) معنایی (بود)	۰/۵
۱۸	حرف وابسته ساز: تا جملهٔ پیرو: کل بیت بعد از حرف «تا» جملهٔ پیرو می باشد.	۰/۵
۱۹	گزینه الف (چهار ترکیب وصفی دیده می شود)	۰/۲۵
	ب) قلمرو ادبی (۵نمره)	
۲۰	عشق	۰/۲۵
۲۱	عاشق واقعی / عاشق بی ادعا و یا هر پاسخ مشابه درست دیگر	۰/۲۵
۲۲	الف) مجاز ب) کنایه ج) حُسن تعلیل	۰/۷۵
۲۳	توجه کردن / اهمیت دادن	۰/۲۵

www.kanoonir.ir

۲۴	گزینه د (ترکیب درخت گل استعاره می باشد)	۰/۲۵
۲۵	کلمات پرده اول با پرده دوم دارای جناس همسان می باشند.	۰/۲۵
۲۶	اشاره به داستان حضرت نوح و کشتی معروف او	۰/۲۵
۲۷	الف) اسلوب معادله ب) متناقض نما(هم زهر هم پادزهر) ج) ایهام (کلمهٔ سودا)	۰/۷۵
۲۸	الف) دکتر ابراهیم باستانی پاریزی ب) محمدبهمن بیگی	۰/۵
۲۹	گزینه د	۰/۲۵
۳۰	گزینه الف	۰/۲۵
۳۱	در دل مدار هیچ که زیر و زبر شوی	۰/۵
۳۲	گزینهٔ ب / آیینهٔ نگاهت پیوند صبح و ساحل	۰/۵
	ج) قلمرو فکری (۸ نمره)	
۳۳	بی اهمیت بودن گذر عمر در مقابل اهمیت و جایگاه عشق	۰/۵
۳۴	گزینه ب	۰/۲۵
۳۵	الف) عشق ب) خشم و نفرت	۰/۵
۳۶	دوستان شاعر که آزاد هستند.	۰/۲۵
۳۷	دولت شتابان و زودگذر	۰/۲۵
۳۸	اینکه پیشینیان به کهکشان راه شیری، شاهراه علی / راه مکّه می گفتند.	۰/۲۵
۳۹	شاگرد	۰/۲۵
۴۰	گزینه الف	۰/۲۵
۴۱	مقام بسیار بلند رهبر و راهنما یا هر پاسخ مشابه دیگر	۰/۵
۴۲	گزینه ب	۰/۲۵
۴۳	گزینه الف	۰/۲۵
۴۴	از عرش به فرش آمدن یا هر ضرب المثل درست دیگر	۰/۲۵
۴۵	عشق را تنها سبب ادامه زندگی می داند.	۰/۲۵
۴۶	الف) تنها انسان عاشق، محرم درک اسرارپنهانی عشق است. (۰/۵) ب) روش پرندهٔ گرفتار شده در قفس همانند من است. (۰/۵) ج) گفت از کجا معلوم که حاکم در خانهٔ می فروش نیست؟ (۰/۵) د) و آنجا را درست شبیه عشق آباد ساخته اند. (۰/۵) هـ) این ابرها را که مانند روسری سفید بر سر داری کنار بزن و بر تختی تیره بنشین. (۰/۵) و) شیرهٔ درخت خرما به قدرت خداوند تبدیل به عسل خالص شده است. (۰/۵) ز) عشق هرجا که باشد اجازهٔ اقامت به دیگری را نمی دهد. (۰/۵) ح) هنگام طلوع آفتاب کنار چشمهٔ حسنی توقف کوتاهی کردیم. (۰/۵) **طراح پاسخنامه: دکتر فریدون قدحچی**	۴